

הלכות חגגה

1. בתקופת בית המקדש השני, כשפלו מלכי יון הרשעה בישראל, גזרו גזרות קשות על עם ישראל. הם פשוטו ידם בממנום (גנבו את כספם) ולא הניחו להם לעסק בתורה, לשמר שבת ולקיים את המצוות ואף חללו את בית המקדש.
2. היונים נכנסו להיכל בית המקדש ופרצו בו פרצות. לעם ישראל היה רע ומר, עד שרחם עליהם ה' ושלח את בני חשמונאי הכהנים, אשר גברו על אויביהם, טהרו את בית המקדש, והעמידו מלך מהכהנים, והחזירו את מלכות ישראל, יתר (יותר) על מאתים שנה.
3. כשגברו החשמונאים על היונים, נכנסו לבית המקדש ורצו להדליק את המנורה הטהורה, לא מצאו אלא פך אחד של שמן טהור, שהיה מנח בחותמו של כהן גדול. לא היה בפך כדי להדליק את המנורה אלא יום אחד בלבד. נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים.
4. אותו היום שבו נמצא פך השמן, יום כ"ה בחודש כסלו היה. לזכר אותו הנס תקנו חכמים שבאותו הדור, להדליק נרות חגגה שמונה ימים, לפרסם את הנס ולעשות את ימי החגגה, ימי הלל ושמחה והודאה ל-ה'.
5. ימי החגגה אסורים בהספד, בצער ובתענית.
6. יש אומרים שצריך להרבות קצת בסעודה בימי חגגה. מפני שבימים אלו קימו את חגיגות חגגת-הבית, הבית שהיונים הצוררים טמאוהו.
7. ימים אלו נקראים חגגה, משום שביום כ"ה בכסלו, חנו היהודים מאויביהם. (חנו ב' - כ"ה).

הדלקת הנרות

8. נשים נוהגות שלא לעשות מלאכה בזמן שהנרות דולקים.
9. מצות נר חנוכה היא מצוה חביבה מאד, ומשהגיע זמן ההדלקה, אסור לעשות שום מלאכה, ואפילו לא ללמד תורה, כי צריך להיזהר ולקיים את המצוה.
10. בלילה הראשון מדליקים נר אחד, וכל לילה מוסיפים עוד נר אחד, עד שבבילילה האחרון יהיו שמונה נרות. וצריך לזכור ש-"הנרות הללו קדש הם ואין לנו רשות להשתמש בהם אלא לראותם בלבד".
11. על כן, נוהגים להדליק נר נוסף – "**השמיש**", כדי שאם נצטרך להשתמש לאור של נר, נוכל להשתמש באור הנר הנוסף.
12. מצוה להדליק את החנכיה בצמוד לחלון מבחוץ, או בפתח הסמוך לרשות-הרבים, כדי לפרסם את הנס.
13. אם מניח את החנכיה בפתח הבית הפונה לרשות הרבים, מצוה להניח אותה סמוך לפתח מצד שמאל, כדי שתהיה מזוזה מימין ונר חנוכה משמאל, (ועל גופו לבש ציצית), ובכך הוא מסבב במצוות.
14. בשעת הספנה יוצא ידי-חובה בהדלקת החנכיה בבית, על שלחנו.
15. אם פתיחת הדלת תגרום לכבוי הנרות, יש לכסות טוב את החנכיה, או להניח אותה במקום אחר. במיוחד בשבת, יש להקפיד שלא תגרום פתיחת-הדלת להגדיל את השלהבת של הנרות או לכבוי הנרות.

16. אם היו לפניו שתי מצוות: הדלקת נרות חנכה ותפלת ערבית, יקדים להתפלל ערבית ואחר-כך ידליק נרות, משום ש**תדיר ושאינו תדיר - תדיר קדם**. (משום שתפלת ערבית בכל יום, תדירה

יותר מהדלקת נרות חנכה.)

17. הנרות צריכים לדלוק לפחות חצי שעה.

18. אם פכה נר חנכה מזד, כלומר: לפני שדלק חצי שעה, **ראוי לחזור ולהדליקו בלי ברכה**. אך אין חובה להדליקו שוב, משום שרבותינו אמרו על החנכה: "**כבתה אין זקוק לה**".

19. בלילה הראשון מכרף שלש ברכות:

1. "ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצוותיו וצונו, **להדליק נר חנכה**".

2. "ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם, **שעשה נסים** לאבותינו, בימים ההם בזמן הזה".

3. "ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם, **שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה**". ובשאר הלילות **אין מכריזים את ברכת "שהחיינו"**.

החייבים במצות נר חנכה

20. אפילו עני המתפרנס מהצדקה, מוכר פליו, בכדי לקנות שמן להדלקה.

21. מי שאין ידו משגת, ויש לו שמן בכדי להדליק בחנכה רק שמונה נרות, ידליק בכל לילה רק נר אחד, וימנע את עשר המצוה.

22. אדם שיש לו שָׁמֶן או גְּרוֹת לַהֲדָלִיק גְּרוֹת חֲנֻכָּה בַּהַדּוּר, בְּכָל הַיָּמִים, וְלִחְבְּרוֹ אִין שָׁמֶן או גְּרוֹת כָּלֵל, יִתֵּן לַחְבְּרוֹ מִהַשָּׁמֶן או מִגְּרוֹת הַהַדּוּר שָׁלוֹ, כְּדִי שְׂיִיכְלוּ שְׁנֵיהֶם לְקַיֵּם אֶת עֲקָר הַמִּצְוָה.

23. **כָּלֶם חֲיָבִים בַּמִּצְוֹת גַּר חֲנֻכָּה**, וְאַפִּילוּ סוּמָא, אֲשֶׁתּוֹ תְּדָלִיק עֲבוּרָם.

24. נָשִׁים חֲיָבוֹת בַּהֲדָלָת גַּר חֲנֻכָּה, שְׁאֵף הֵן הָיוּ בָּאוֹתוֹ הַנֶּס.

25. קָטָן שֶׁהִגִּיעַ לְגִיל חֲנוּךְ, וְהִיגּוֹ כִּבֵּן 6-7 , חָיֵב מִדִּין חֲנוּךְ בַּהֲדָלָת גַּר חֲנֻכָּה. וְאִינוּ מוֹצִיא אַחֲרָיִם יְדֵי-חֻכָּה בַּהֲדָלָתוֹ. וְאִם הוּא לוֹמֵד בִּישִׁיבָה אוּ בַּפְּנִימָיָה – יוֹצֵא יְדֵי חֻכָּה בַּהֲדָלָה שֶׁל אָבִיו בְּבֵיתוֹ, מִשּׁוּם שְׂאִינוּ

מִתְּפָרְנֵס מִעֲבוּדָה, וְהוּא נִחְשָׁב עֲדִין כִּי- "סְמוּךְ עַל שְׁלֹחַן אָבִיו".

26. **בַּהֲדָלָת גְּרוֹת חֲנֻכָּה קִיָּמִים מְנַהֲגִים שׁוּגִים:**

מְנַהֵג הַסְּפָרַדִּים וְשֹׂאֵשׁ הַמִּשְׁפָּחָה מְדָלִיק לְבִדּוֹ, וּמוֹצִיא יְדֵי חֻכָּה אֶת כָּל בְּנֵי הַבֵּית. וְהַאֲשְׁכַּנְזִים נוֹהֲגִים שֶׁכָּל אֶחָד מִבְּנֵי הַבֵּית מְדָלִיק חֲנֻכָּה לְעַצְמוֹ.

27. **אוֹרֶחַ מִשְׁתַּתָּה בְּתִשְׁלוֹם דְּמֵי הַגְּרוֹת, וְכֵף יוֹצֵא יְדֵי חֻכָּה בַּהֲדָלָת גְּרוֹת חֲנֻכָּה שׁוֹל בַּעַל הַבֵּית.**

28. בְּכָל שְׁמוֹנֶת יָמֵי הַחֲנֻכָּה אוֹמְרִים **הָלַל שְׁלָם, בְּבִרְכָּה**.

29. בַּתְּפִלַּת הָעֲמִידָה וּבְכִרְפַּת הַמְּזוּן - מוֹסִיפִים **"עַל הַנְּסִים"**.

30. מִי שֶׁשָּׁכַח לֹאמַר "עַל הַנְּסִים" בַּתְּפִלַּת הָעֲמִידָה – אִינוּ חוֹזֵר.

אִם נִזְכַּר לְפָנֵי שֶׁהִזְכִּיר אֶת שֵׁם ה' שְׁבִסִּיּוֹם הַבִּרְכָּה – חוֹזֵר.

אִם נִזְכַּר בְּסִיּוֹם הַתְּפִלָּה, מוֹסִיף "עַל הַנְּסִים" לְפָנֵי "יְהִי לְרִצּוֹן אֱמָרֵי פִי".

31.

מי ששכח לומר "על הנסים" בכרפת המזון, מוסיף בסיום הכרכה: "הרחמן הוא יעשה לנו נסים ונפלאות כשם שעשית לאבותינו, בימים ההם בזמן הזה", ומוסיף: "בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול... וכו'."

32.

אין להניח את התנכיה למטה משלישה טפחים או מעל עשירים אמה.

33.

עקר המצוה היא בשעת הדלקה, ולכן צריד להדליק במקום מצותה. ואם הניח את התנכיה על הרצפה והדליק את הנרות ואחר-כך הרים את התנכיה והניחה במקומה – פסולה. ותיב להדליק שנית, משום

שרבותינו למדנו כלל תשוב: התדלקה היא עקר המצוה (= "הדלקה עושה מצוה").

34.

בכל שמונת ימי התנכה מוציאים ספר-תורה וקוראים את פרשת הקרבת "קרבנות הנשיאים", שהקריבו בתנכת המשכן. משום שהצוירים הניגים טמאו את ההיכל, והכהנים עשו תנכת הבית בשמונה ימים

אלה.

35.

בשנה בה יחול ראש-חודש טבת בשבת, מוציאים שלשה ספרי-תורה, וקוראים בספר-תורה ראשון - את פרשת השבוע, וששה עולים,

וקוראים בספר-תורה השני - את פרשת ראש חודש, העולה השביעי,

וקוראים בספר-תורה השלישי - את פרשת "קרבנות הנשיאים".